

«3-6 жас арасындағы бала психикасы» тақырыбында тәрбиешілерге арналған дәріс хаттамасы

1. Кіріспе бөлім

Мақсаты: 2-5 жас аралығындағы балалардың психикалық даму ерекшеліктерін түсіндіру, бұл жас кезеңінде болатын негізгі өзгерістер мен дамудың психологиялық заңдылықтарын қарастыру. Тәрбиешілерге баланың психоэмоционалды, әлеуметтік және танымдық дамуын қолдау үшін қажетті білім беру.

Қолданылу саласы: Бұл дәріс тәрбиешілердің балалар психологиясын түсінуіне, балалардың даму кезеңдерін дұрыс анықтап, олармен қарым-қатынас жасауға көмектесу.

2. 2-5 жас аралығындағы бала психикасының ерекшеліктері

Физикалық даму: Бұл жаста балалардың дене күштері едәуір дамиды. Олар моторикасын жетілдіре отырып, қозғалыстарын үйлестіріп, күрделі физикалық әрекеттерді орындай алады.

Құқықтық сана: 3-6 жас аралығындағы балаларда өздерін басқалардан ерекшелеу сезімі қалыптасады. Олар әлеуметтік ережелер мен нормаларды түсіне бастайды.

Бақылау мен басқару: Бала өз эмоцияларын көбірек бақылап, басқалармен араласу дағдыларын дамытуда. Бұл кезеңде өзіндік сана мен жеке тұлғалық қасиеттері дамиды.

Қиял мен шығармашылық: Қиял еркін дамып, балалар фантазияға негізделген ойындар мен әрекеттерге бейім болады.

3. Бұл жас кезеңінде болатын психологиялық өзгерістер

1. Эмоционалды даму:

2-5 жас аралығында балалар өзіндік эмоцияларын тану мен оларды басқаруға тырысады. Бұл жас кезеңі – эмоциялық тұрақсыздық пен ашулану, реніш, қуаныш сияқты қарама-қарсы сезімдер араласатын уақыт.

Балалар бірте-бірте эмоцияларын сөзбен білдіруге және өз әрекеттерінің салдарын түсінуге үйренеді.

2. Әлеуметтік даму:

Әлеуметтік қатынастардың негізі осы жаста қаланады. Бала басқа балалармен, ересектермен қарым-қатынас орнатуда өз қалауларын танытады.

Топтық ойындар арқылы олар ынтымақтастық, ортақ мақсаттарға жету сияқты дағдыларды игереді.

3. Танымдық даму:

Баланың сөздік қоры кеңейіп, логикалық ойлауы дамиды. Олар себеп-салдар байланысын түсініп, қарапайым математикалық ұғымдарды игере бастайды.

Оқу мен жазуға, сандарды тануға деген қызығушылық байқалады.

4. Моральдық даму:

Балалар осы кезеңде дұрыс пен бұрысты ажыратуды үйрене бастайды. Олар мінез-құлықтың әлеуметтік нормалары мен ережелерін қабылдайды.

Жағымды және жағымсыз мінез-құлықты ажырата білу және оны іс жүзінде көрсетуге тырысады.

4. 2-5 жас аралығындағы балалармен қарым-қатынас жасау әдістері

1. Эмоциялық қолдау көрсету:

Балаларға өз эмоцияларын танып, оларды басқаруды үйрету үшін тәрбиешілер оларды тыңдап, эмоцияларды түсініп, қолдау көрсетуі тиіс.

Балаларға әртүрлі сезімдерді сөзбен білдіруге мүмкіндік беру, оларды эмоцияларын «сөзбен айтуға» үйрету маңызды.

2. Қарым-қатынас дағдыларын дамыту:

Балаларға басқалармен байланыс орнатудың негіздерін үйрету, оны топтық ойындар арқылы жүзеге асыру.

Жеке қарым-қатынас кезінде балаларға тәртіптілік пен әлеуметтік нормаларды сақтау арқылы өзара құрмет көрсетуді үйрету.

3. Қиял мен шығармашылықты дамыту:

Балаларға қиял әлеміне еруге мүмкіндік беру. Олар үшін шығармашылық ойындар мен әңгімелер өте маңызды, өйткені бұл олардың ақыл-ойы мен шығармашылық қабілеттерін дамытады.

Мысалы, бейнелеу өнері немесе театрға арналған ойындар балалардың өзін-өзі танытуына және ойлау қабілетін дамытуға ықпал етеді.

4. Танымдық белсенділікті арттыру:

Балалардың қызығушылығын оятып, сұрақтарға жауап беруге ынталандыру. Олардың жаңа ақпаратты тез меңгеруіне жағдай жасау.

Балаларды түрлі тапсырмалар мен жаттығулар арқылы дамытуды ұсыну. Бұл олардың зейінін, есте сақтау қабілеттерін және логикалық ойлауын жетілдіреді.

5. Әлеуметтік дағдыларды қалыптастыру:

Топтық ойындар мен тапсырмалар арқылы баланың ұжыммен жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыру.

Әр баланың жеке пікірін құрметтеп, оны тыңдауға мән беру, сонда олар топтық жұмыстарда өздерін еркін сезінеді.

5. 2-5 жас аралығындағы баланың психикалық дамуына әсер ететін факторлар

Отбасылық орта: Отбасында баланың өзіне деген сенімділігі мен қорғанысты сезінуі оның психоэмоционалды дамуына үлкен әсер етеді.

Қоршаған орта: Оқу орны, құрдастары, тәрбиешілер баланың әлеуметтік дағдылары мен өзара әрекеттесуін дамытуда маңызды рөл атқарады.

Педагогикалық әдістер: Педагогтердің қолдау көрсетуі, балаларға түсіністікпен қарауы, оларды тыңдауы мен ынталандыруы психикалық дамудың дұрыс бағытта болуына ықпал етеді.

6. Қорытынды бөлім

2-5 жас аралығындағы балалардың психикасы – өте динамикалық әрі маңызды даму кезеңі. Бұл жас кезеңінде балалардың эмоциялық, әлеуметтік және когнитивті қабілеттері тез дамиды, сондықтан тәрбиешілер балалардың әртүрлі даму ерекшеліктерін ескеріп, олардың психикалық дамуына көмектесетін дұрыс әдіс-тәсілдерді қолдануы керек.

Педагогтер балаларға қолдау көрсету арқылы олардың әлеуметтену, қарым-қатынас жасау дағдыларын және психоэмоционалды тұрақтылығын қалыптастыруға ықпал етеді.

7. Ұсыныстар мен кеңестер

Баланың эмоцияларын түсіну мен қабылдау дағдыларын дамытуға баса назар аудару.

Олардың шығармашылық қабілеттерін шыңдау үшін түрлі ойындар мен шығармашылық тапсырмалар ұсыну.

Әлеуметтік қатынастар мен ұжымда жұмыс істеуді дамыту үшін топтық ойындар мен тапсырмалар қолдану.

Балаға өзін-өзі бағалауға, сенімді болуға көмектесу.

Бұл дәріс хаттамасы тәрбиешілерге 2-5 жас аралығындағы балалардың психикасын түсіну және олармен тиімді қарым-қатынас жасау үшін қажетті білім мен әдістемелер ұсынады.